

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten

10 anledningar att stärka vår nya basnäring!

Uppdatering 2023

REGION VÄSTERBOTTEN TURISM

REGION VÄSTERBOTTEN TURISM

VÄSTERBOTTENS REGIONALA TURISMORGANISATION

Region Västerbotten ansvarar för regionala utvecklingsfrågor i Västerbotten.

Region Västerbotten Turism är den del av Region Västerbotten som fokuserar på frågor som rör besöksnäringen.

Välkommen att läsa om varför vårt arbete är viktigt för hela regionen – och alla som bor i eller besöker Västerbotten.

HÅLLBAR TILLVÄXT AV BESÖKSNÄRINGEN I VÄSTERBOTTEN

Region Västerbotten Turisms uppdrag är att verka för en hållbar tillväxt av besöksnäringen i Västerbotten.

En hållbar besöksnäring definieras som en näring som med uthållig lönsamhet levererar upplevelser som motsvarar eller överträffar gästens förväntningar och som ger samhället ett mervärde, utan att äventyra de gemensamma resurserna för kommande generationer.

Vår roll som regional turismorganisation är att vara rådgivare, nätverksbyggare och branschföreträdare. Denna funktion är avgörande för en näring med så många aktörer och intressen som besöksnäringen. Det är också viktigt att den starka tillväxten tas tillvara på ett sätt som sätter hållbarheten i första rummet.

Den regionala strategin för en hållbar utveckling av besöksnäringen finns att läsa på <https://www.regionvasterbotten.se/turism/hallbar-besoksnaering/strategi-for-hallbar-besoksnaering-i-vasterbotten-2022-2026>

VÄLKOMMEN ATT LÄSA MER OM HUR EN STARK BESÖKSNÄRING ÄR VIKTIG FÖR HELA VÄSTERBOTTEN!

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten: 10 anledningar att stärka vår nya basnäring!

Uppdatering 2023

Produktion: Kajsa Åberg, RVT, Region Västerbotten

Omslagsfoto: Sofia Johansson, RVT, Region Västerbotten

10 goda anledningar att stärka Västerbottens besöksnäring

En hållbart växande besöksnäring har positiva effekter för hela landet och vår region.

Få branscher bidrar så brett till hela samhället.

Den får platser i både städer och glesbygd att leva och bli attraktiva. För besökare, oss som lever här och de som funderar på att flytta hit.

Den skapar möten mellan människor, näringar och platser.

Den skapar delaktighet och arbete för många.

1. Lönsam framtidsbransch
2. En väv av näringar
3. Fritidshus, släkt och vänner
4. Skapar jobb
5. Jobb som stannar
6. Mångfald och balans
7. Fokus på hållbarhet och ansvar
8. Attraktionskraft
9. Öppnar dörrar till världen
10. Kunskapsbaserad utveckling

1. Lönsam framtidsbransch

Besöksnäringen är en av världens största näringar och fram till pandemin växte den oavbrutet i både ekonomi och sysselsättning. Under 2021 visade många ekonomiska mätpunkter på ökningsfrån året innan, ett tecken på återhämtning som är tydlig i Västerbotten.

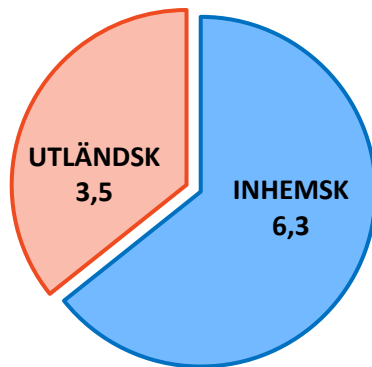
År 2021 stod besöksnäringen för 1,9% av Sveriges bruttonationalprodukt (BNP), en nedgång från året 2019 då samma siffra visade 2,5% men samtidigt ett tydligt tecken på återhämtning.

Den totala turismkonsumtionen i Sverige 2021 var 249 miljarder kronor. Detta var en ökning med 16% jämfört med året innan.

De utländska besökarnas konsumtion – det som kallas besöksnäringens exportvärde - var 23% av den totala konsumtionen.

Besöksnäringen växer i Västerbotten.

Under 2021 nådde den totala turismkonsumtionen i vår region 9,8 miljarder kronor. Det motsvarar närmare 4% av all turismkonsumtion i Sverige.

Svenska besökare stod för ca 64% av turismkonsumtionen i Västerbotten och utländska besökare för ca 36%. Det motsvarar 6,3 respektive 3,5 miljarder kronor.

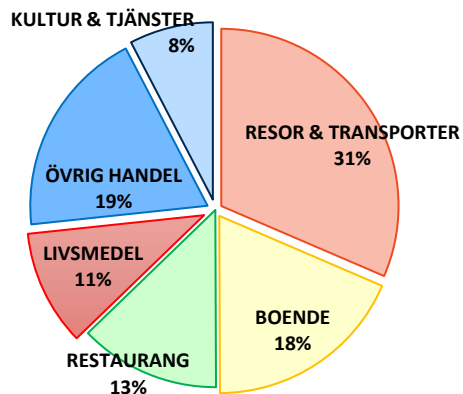
Besöksnäringen består främst av lokalt ägda företag. De tjänster och varor som köps här är därför en positiv utveckling för våra företag och invånare:

Vinst och utveckling stannar kvar i länet!

2. En väv av näringar

Besöksnäringen gynnar hela lokalsamhället.

Besöksnäringen väver ihop verksamheter inom handel, kultur, tjänster, evenemang och transport.

Den sammanlagda turismkonsumtionen i Sverige fördelad mellan olika utgiftsområden.

Det är inte bara kommersiella aktörer som är inblandade. Idrottsföreningar, hembygdsrörelsen och andra ideella organisationer är viktiga i att skapa platser som lockar till besök. Därigenom blir de även platser där man trivs. De positiva effekterna av en hållbar tillväxt inom besöksnäringen sprider sig i hela samhället!

Besökarna konsumerar hos lokala företag.

Alla företag och arbetsplatser i Västerbotten är registrerade utifrån sin verksamhet. Under året 2022 var det totalt 1 089 företag som hade sin huvudsakliga verksamhet bland det som kan kallas besöksnäringens kärna, såsom restaurang, logi, resande och relevanta aktiviteter.

Restaurangbranschen står för den antalsmässigt största delen med över 500 företag spridda i alla femton kommuner. Dessutom finns det restaurang på 66 hotell i regionen.

Logi erbjöds av 98 hotell och konferensanläggningar tillsammans med 36 andra logiverksamheter såsom vandrarhem, stugbyar och camping.

Bland aktivitetsverksamheter finns verksamheter för alla säsonger, såsom 11 skidsportanläggningar och 20 golfbanor – däribland även bangolfbanor.

3. Fritidshus, släkt och vänner

Fritidshusbesökare är gäster som varken syns i statistiken över kommersiella gästnätter eller i folkbokföringen men de märks hos företag och serviceplatser.

Fritidshusboende är tillfälliga, återkommande besökare. De får allt mer uppmärksamhet, allt eftersom det står klart att de har stora effekter i det lokala samhället.

Fritidshusen innebär att områden med en liten fast befolkning lockar en stadig ström av konsumenter som bidrar till den lokala ekonomin. Det skapar liv och händelser utanför tätbefolkade områden och turistorter.

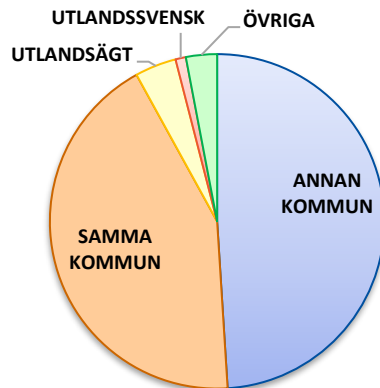
Tack vare fritidshusen kan besöksnäringens positiva effekter spridas längs mindre vägar och till mer svåråtkomliga områden.

När någon hälsar på eller lånar ett fritidshus skapas möjligheter till försäljning och upplevelser hos handel, restauranger och aktiviteter. 47% av alla fritidsresor med övernattnig i Sverige under 2021 gjordes för att hälsa på släkt och vänner.

I Västerbotten finns drygt 33 000 fritidshus.

Det gör att Västerbotten är bland de fem regioner med störst antal fritidshus i Sverige.

Hälften av de som äger fritidshus i någon av de femton kommunerna bor i en annan kommun än där huset står. Västerbottningarna själva dominerar bland de privata fritidshusägarna i Västerbotten: 70% av alla som själva eller tillsammans med andra äger fritidshus i Västerbotten har även sin fasta adress någonstans i regionen.

Privatpersoner som äger fritidshus i Västerbotten uppdelade på sina fasta adresser.

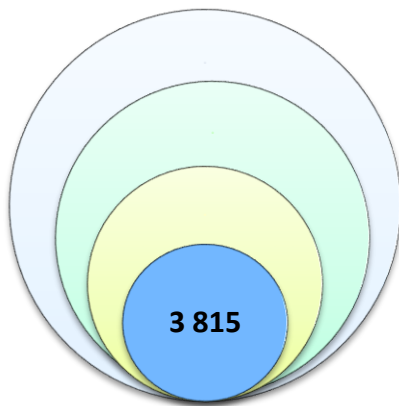
4. Skapar jobb

Besöksnäringen är en sysselsättningsintensiv servicebransch och många av arbetsuppgifterna kan inte utföras av maskiner. När näringen växer, ökar alltså behovet av personal.

Fram till pandemin ökade sysselsättningen inom besöksnäringen mer än den generella tillväxten av Sveriges sysselsättning.

Sedan dess har två förändringar blivit tydliga: Samtidigt som det sker en nedgång i antal sysselsatta, ökar antalet arbetade timmar.

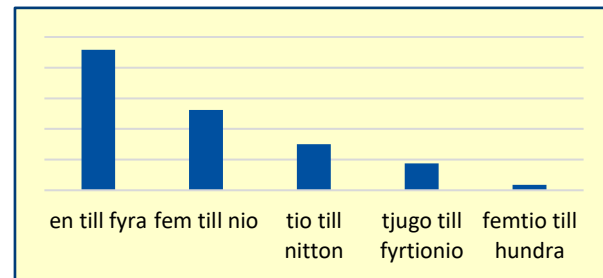
Detta innebär att fler personer nu arbetar fler timmar eller heltid än tidigare. Totalt bestod besöksnäringens arbetskraft av i medel 101 000 personer under 2021, vilket var 2% av alla Sveriges sysselsatta.

I Västerbotten stod besöksnäringen för 2,9 procent av alla jobb under året 2021.

Besöksnäringen skapade 3 815 jobb. Totalt beräknas mer än 8% av alla Västerbottens sysselsatta finnas inom verksamheter med koppling till besöksnäringen: Detaljhandel, hotell och restaurang, museum och kulturminnen, besöksattraktioner, skidanläggningar, etc

Småföretagen dominerar bland arbetsgivarna. Närmare 47% av företagen har upp till fyra anställda.

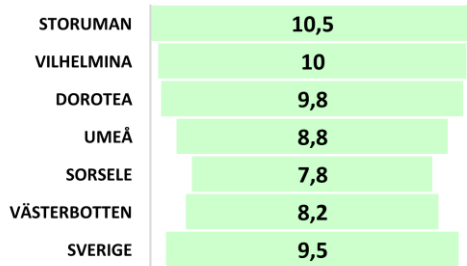

Besöksnäringens företag i Västerbotten fördelade på antal anställda.

5. Jobb som stannar

Många verksamheter inom besöksnäringen är platsbundna, eftersom de bygger på lokala attraktioner.

Besöksnäringens produktion kan inte flytta. För den vars arbetsplats flyttar kan besöksnäringen ge möjlighet att hitta ny inkomst på hemmaplan. Besöksnäringens jobb ger dessutom kunskaper som är användbara i många olika branscher.

I Västerbotten finns de flesta jobben i städerna men andelsmässigt är kommunerna Storuman och Vilhelmina de med störst andel av sysselsatta i jobb kopplade till turism.

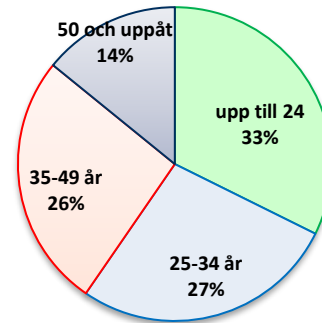
Andel sysselsatta i turismberoende branscher.

Besöksnäringens jobb är en ingång till arbetsmarknaden.

Besöksnäringen är ofta det första jobbet för unga, både som extrajobb och efter avslutad skolgång. Flera arbetsuppgifter kan utföras utan en specifik utbildning eller tidigare erfarenhet och kan vara ett viktigt steg vidare.

Besöksnäringens tillväxt skapar möjlighet för unga att bo kvar efter skolan. Ju starkare besöksnäring, desto mer lockande är det att bo kvar eller flytta till en plats.

På platser med få jobb kan besöksnäringen vara avgörande för beslutet att bo kvar eller flytta in.

Besöksnäringen domineras av en ung arbetskraft. Det är här många får sitt första jobb!

Restaurangbranschens arbetskraft uppdelad i åldersgrupper.

6. Mångfald och balans

Besöksnäringen behöver olika kompetenser och skapar arbeten för många.

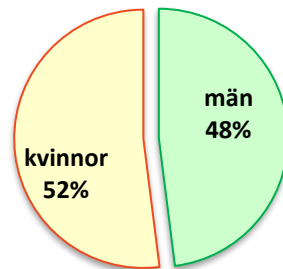
Besöksnäringen skapar en arbetsmarknad där internationell erfarenhet och kunskap är en konkurrensfördel. På en global marknad behövs både språk och förmågan att möta andra med värme och kunnande.

Besöksnäringen skapar möjligheter för människor med olika bakgrund. Genom att människors erfarenheter och kompetenser tas till vara blir regionen mer attraktiv att både besöka och leva i.

I Västerbotten drivs flera turismföretag av personer som kommit hit från andra länder. Deras kunskap är en tillgång för alla aktörer i länet. Genom att träffas och tillsammans stärka våra kunskaper stärker vi länet som destination på ett sätt som formella utbildningar har svårt att leva upp till.

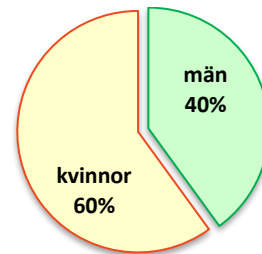
Besöksnäringen är en balanserad basnäring.

Den kompletterar regionens traditionellt mansdominerade basnäringar. Det bidrar till en mer varierad och attraktiv arbetsmarknad som kan locka fler att söka arbete i Västerbotten.

Hotell- och restaurang är en bransch inom besöksnäringen. I Västerbotten har den en jämn könsfördelning.

Även den sammanlagda sysselsättningen i de branscher som är direkt kopplade till besöksnäringen har en jämn könsfördelning i Västerbotten.

7. Fokus på hållbarhet och ansvar

Hållbarhet är i fokus för besöksnäringen.

Under de senaste åren har konsumenternas krav på hållbarhet ökat. Småskalighet, lokalproducerat och närhet till naturen ligger i topp på trendmätningar och önskemål hos våra besökare.

Bland de trender som ses finns *Soft adventure*. Det handlar om "lagom" äventyrliga upplevelser av natur och kultur med mat, boende och aktiviteter av hög kvalitet gällande utförande och värdskap.

Detta ger Västerbotten en unik möjlighet att etablera sig som destination på en marknad som är villig att betala lite mer, för att uppleva mycket. Det skapar intäktsmöjligheter utan ett stort antal besökare. Därigenom värnas attraktionerna, så att den turistiska tillväxten kan ske på ett hållbart sätt.

Region Västerbotten Turism har utvecklat en unik arbetsmetodik för hållbarhet och samverkan.

Den baseras på Global Sustainable Tourism Councils kriterier och ligger till grund för begreppet Västerbotten Experience (VX). Genom VX har RVT skapat en samlande punkt för Västerbottens privata och offentliga aktörer. Metodiken finns förklarad i den regionala strategin för besöksnäringen och har presenterats som förebild i rapporter från både Tillväxtverket och Visit Sweden.

VX underlättar arbetet med den svårhanterliga relationen mellan besöksnäring och hållbarhet.

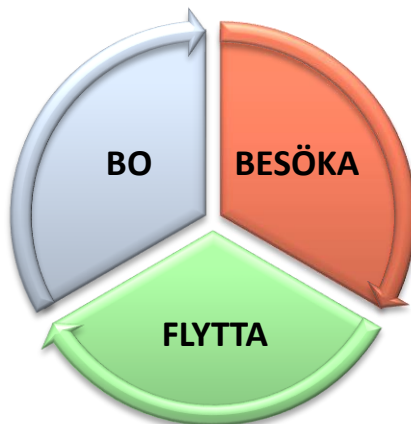
Västerbotten utmärker sig – både genom vår natur och vårt sätt att ta hand om den!

8. Attraktionskraft

En plats där folk trivs att bo, lockar andra till besök.

Besöksnäringen handlar om attraktionskraft. När branschens producenter har möjligheter att stärka sitt utbud och erbjuda hållbara produkter med hög kvalitet sätts även en guldkant på tillvaron för den fasta befolkningen.

När platsen är attraktiv att bo på blir den även aktuell för nyetableringar och investeringar. Därigenom är grundbulten i besöksnäringen även en grundsten i bygget av en stark och attraktiv plats för människor och näringsverksamheter av många olika slag.

Västerbotten lockar för allt!

Profilen som hållbar destination är inte bara aktuell för besökare. Hållbarhet och ett rikt utbud av fritidsmöjligheter, tilltalande bostadsmiljöer och spännande företagsetableringar är avgörande för besluten att flytta hit. Eller att bo kvar.

Tack vare universitet och andra utbildningsmöjligheter är Västerbotten ett attraktivt alternativ för den som vill studera. Under studietiden kommer ofta familjen på besök och vill ta del av platsens utbud. Dessutom finns goda möjligheter att det som var tänkt som en tillfällig plats under studierna, blir ett medvetet val att bo kvar på.

Västerbotten står inför utmaningen att locka till inflyttning, kvarboende och nyetableringar.

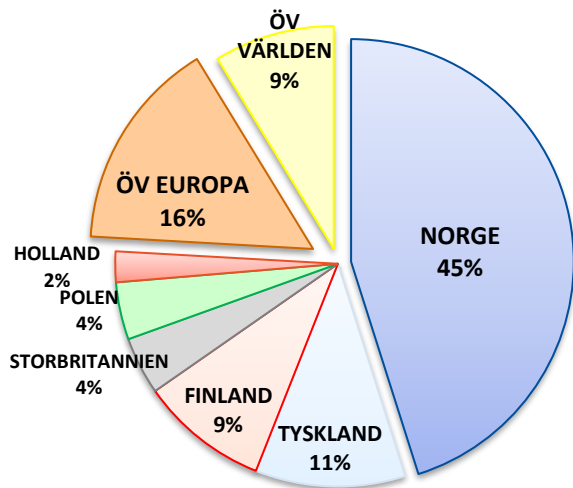
Genom att stärka besöksnäringens aktörer och strukturer blir vi ett livsval för ännu fler!

9. Öppnar dörrar till världen

Besöksnäringen spelar en stor och viktig roll för att sprida en positiv bild och kunskap om Västerbotten.

Våra gäster är ofta köpstarka och nyfikna. Våra utländska gäster uppskattar det stora utbud av upplevelser, orörd natur och den svenska livsstilen som de möter här.

Region Västerbotten Turism har strategiska samarbeten som skapar möjligheter för den utländska marknaden och länets företag att mötas och göra affärer. Genom digitaliseringsprojekt ökar verksamheternas möjligheter att synas och bli bokningsbara för alla gäster, var de än bor.

Över två miljoner gästnätter 2022!

Antalet kommersiella övernattnings i länet nådde för första gången över två miljoner under året 2022. Denna mätning omfattar övernattnings på hotell, vandrarhem, stugby, camping och annat förmedlat boende. Både inhemska och utländska gästnätter ökade under året, en tydlig återhämtning efter pandemins nedgång.

2,019.458 gästnätter 2022

1,481.076 svenska

538.382 utländska

10. Kunskapsbaserad utveckling

Besöksnäringen är en komplex sammansättning av näringar, utbud och marknader.

Alla bidrar de till att skapa attraktiva livsmiljöer – för både boende och besökare. Det finns stora möjligheter men för att kunna ta dem till vara och undvika skador krävs kunskap.

Behovet av kunskap för utveckling av besöksnäringen beror bland annat på att många verksamheter bygger på kommersialisering av våra fria gemensamma tillgångar såsom naturområden och kulturarv.

Dessutom krävs samspel mellan många olika behov och uppdrag och förmågan att hålla ett övergripande perspektiv. På så vis kan vinsterna tas tillvara och potentiella negativa effekter undvikas.

Vi är starkast tillsammans!

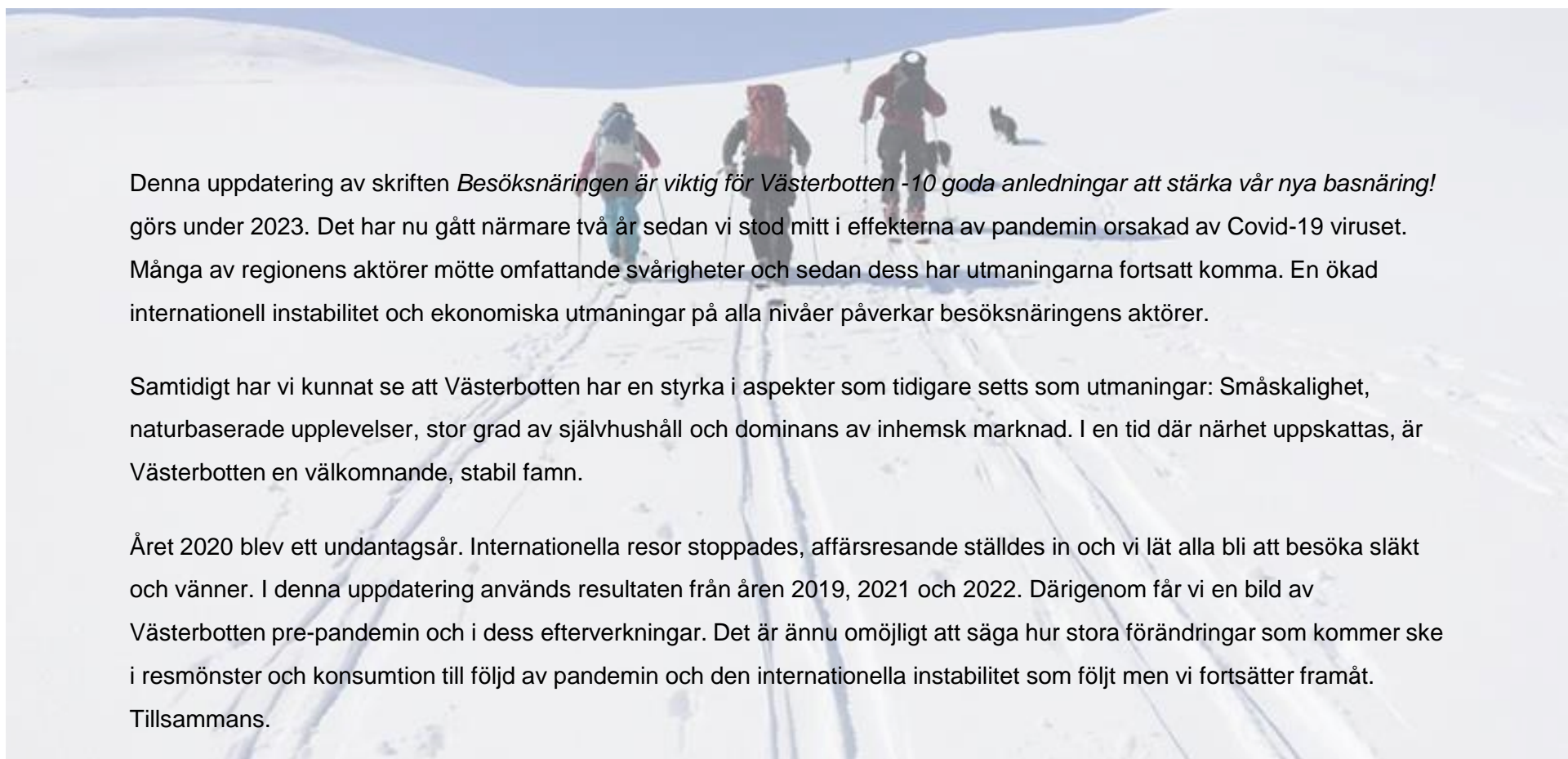
Västerbottens besöksnäring består av en stor mängd företag som med kunnande, uthållighet och mod driver sina verksamheter. Västerbottens 15 kommuner, de lokala destinationsorganisationerna och den regionala turismorganisationen arbetar med att skapa strukturer som gör det möjligt att utvecklas på ett långsiktigt hållbart och lönsamt sätt.

RVT har sedan 2014 arbetat målinriktat med att stärka Västerbotten som en hållbar destination. Genom att rekrytera med fokus på utbildning, erfarenheter av hållbarhetsarbete och kommersiellt nyttjande av känsliga miljöer har vi byggt upp ett RVT med unik kompetens. Genom vår både specialiserade och breda kunskap är vi en kunskapsresurs och partner för såväl privata som offentliga aktörer i regionen.

RVT arbetar aktivt för att stärka kopplingarna mellan utbildning, forskning och regional utvecklingsförvaltning. I detta arbete verkar vi utanför regionens gränser och är en partner för nationella och internationella aktörer som tillsammans verkar för en mer långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

TILLSAMMANS!

Denna uppdatering av skriften *Besöksnäringen är viktig för Västerbotten - 10 goda anledningar att stärka vår nya basnäring!* görs under 2023. Det har nu gått närmare två år sedan vi stod mitt i effekterna av pandemin orsakad av Covid-19 viruset. Många av regionens aktörer mötte omfattande svårigheter och sedan dess har utmaningarna fortsatt komma. En ökad internationell instabilitet och ekonomiska utmaningar på alla nivåer påverkar besöksnäringens aktörer.

Samtidigt har vi kunnat se att Västerbotten har en styrka i aspekter som tidigare setts som utmaningar: Småskalighet, naturbaserade upplevelser, stor grad av självhushåll och dominans av inhemsk marknad. I en tid där närhet uppskattas, är Västerbotten en välkomnande, stabil famn.

Året 2020 blev ett undantagsår. Internationella resor stoppades, affärsresande ställdes in och vi lät alla bli att besöka släkt och vänner. I denna uppdatering används resultaten från åren 2019, 2021 och 2022. Därigenom får vi en bild av Västerbotten pre-pandemin och i dess efterverkningar. Det är ännu omöjligt att säga hur stora förändringar som kommer ske i resmönster och konsumtion till följd av pandemin och den internationella instabilitet som följt men vi fortsätter framåt. Tillsammans.

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten!

Besöksnäringen växer och blir en allt viktigare faktor för Västerbotten.

Region Västerbotten Turism, turismföretagarna och destinationsorganisationerna vill tillsammans med våra kommuner ha en pågående dialog där beslutsfattare, näringsliv, akademi och civilsamhället tillsammans bidrar till en konstruktiv utveckling.

**TILLSAMMANS SKAPAR VI EN LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR
TILLVÄXT AV BESÖKSNÄRINGEN I VÄSTERBOTTEN!**

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten 10 anledningar att stärka vår nya basnäring!

Uppdatering 2023

RVT arbetar kontinuerligt med produktion och bearbetning av statistik och mätningar i samverkan med aktörer såsom SCB, Tillväxtverket och Oxford Economics. Materialet som tas fram utgör grunden för det regionala strategiska arbetet och ger underlag för privata och offentliga aktörer.

Innehållet i detta häfte är hämtat ur detta material och publikationer som finns tillgängliga utanför den regionala utvecklingsförvaltningen. För den som söker mer kunskap på egen hand rekommenderas Tillväxtverkets och SCBs sökbara databaser och publikationer:

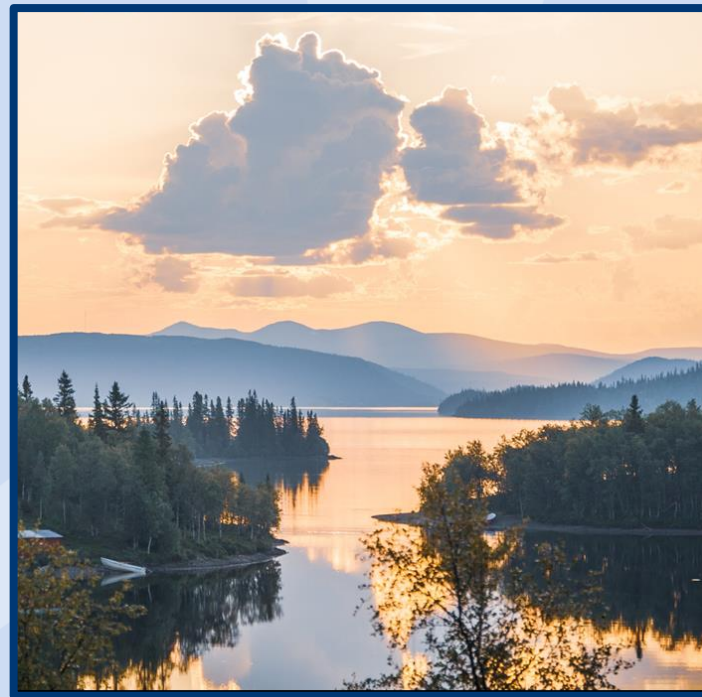
Fakta om svensk turism 2021 (2022) Tillväxtverket

Statistisk beskrivning av besöksnäringen (2023) Tillväxtverket/Sweco

Hållbarhetsredovisning 2022 (2023) Visit Sweden

VX hjälper företag och besökare (2023) Tillväxtverket

Strategi för hållbar besöksnäring i Västerbotten 2022-2026 (2023) RVT

Besöksnäringen är viktig för Västerbotten: 10 anledningar att stärka vår nya basnäring!
Uppdatering 2023

Produktion: Kajsa Åberg, RVT, Region Västerbotten

Omslagsfoto: Sofia Johansson, RVT, Region Västerbotten